

Yttrande över betänkandet: Bättre förutsättningar för klimatanpassning (SOU 2025:51)

Er beteckning: KN2025/01049

Allmänna synpunkter

Länsstyrelsen i Jämtlands län, härnäst Länsstyrelsen, är positiv till att skapa förutsättningar för ett mer effektivt genomförande av klimatanpassningsåtgärder i stort. Länsstyrelsen tillstyrker förslagen i utredningen och lämnar inga särskilda synpunkter på föreslagna lagändringar utom vad gäller punkt 8.9 gällande kommunernas krav att upphäva detaljplaner.

Länsstyrelsen har en samordnande roll i det regionala klimatanpassningsarbetet och en stor del av betänkandets förslag förutsätter att Länsstyrelsen bedriver ett aktivt klimatanpassningsarbete. Länsstyrelsen har dock mycket begränsade resurser till att svara upp mot de behov som finns hos kommuner och andra aktörer. Inte minst utifrån att mycket av det arbete kommunerna förväntas göra också bygger på att det finns bra planeringsunderlag att utgå ifrån.

8.9 Kommunen ska ändra eller upphäva detaljplaner som medför för stora risker

Länsstyrelsen tillstyrker förslaget men ställer sig tveksamt till vissa delar enligt synpunkter nedan.

Förslaget föreslås tillämpas sex år efter ikraftträdandet. Utredningen anger att alla riskutsatta detaljplaner med outnyttjade byggrätter bör vara åtgärdade efter sex år, alltså 1 januari 2033 (s. 211).

Länsstyrelsen bedömer att sex år inte är tillräcklig med tid för samtliga kommuner, särskilt inte utan någon form av statligt stöd. Arbetet som kommunerna föreslås genomföra inom sex år innebär en analys av vart det finns detaljplaner med outbyggda byggrätter med betydande risk för skada om marken bebyggs enligt planen och risken är en följd av klimatrelaterade översvämningar, ras, skred eller erosion, samt en efterföljande utredning om vilket

handlingsalternativ som i varje enskilt fall är rätt. Detta innebär bland annat om och eventuellt hur kommunen ska åtgärda den aktuella risken alternativt ändra eller upphäva detaljplanen. Om de sistnämnda alternativen väljs ska dessutom kommunen inleda och slutföra en detaljplaneplanprocess.

Det saknas också en del vägledning och tillräckligt underlag för kommunernas arbete med att bedöma riskerna, något som även konstateras i utredningen.

Beroende på kommunernas varierande resurser och kompetenser vad gäller fysisk planering/klimatanpassning kan processen i vissa fall innebära omprioriteringar av kommunens planarbete för att kunna hinnas med under sexårsperioden. Detta kan innebära att kommunernas planarbete för nya detaljplaner sinkas. Samtidigt finns det krav, behov och förväntan på att kommunerna ska upprätthålla en god bostadsförsörjning och skapa planmässiga förutsättningar för andra ändamål.

Länsstyrelsen bedömer att det behövs mer stöd för att förslaget ska genomföras under sex år. Enligt länsstyrelsens erfarenhet har mindre kommuner i Jämtlands län inte tillräckliga resurser för att kunna genomföra arbetet inom den angivna perioden.

Länsstyrelsen bedömer också att det är oklart hur förslaget ska följas upp då det anges endast att Länsstyrelserna ska få ett eller flera uppdrag för att utvärdera effekterna. Utredningen beskriver inte heller vad som händer om kommunerna inte har genomfört uppdraget inom sex år. Utan en tydligare process för uppföljning och tillsyn riskerar förslaget att inte ge det förväntade resultatet.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av landshövding Marita Ljung med arkitekt Massimo Cati som föredragande. I den slutliga handläggningen har också länsråd Susanna Löfgren och funktionschef Morgan Nordbakk medverkat.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.